

Mato kapitalistinės sistemos žlugimą Pietinėje Amerikoje

Pranašauja "socialistinius sukilimus" visose P. A. valstybėse

Tegucigalapa, Honduras, bir. 8.—Šiaurvakarinėje Honduras dalyje prieš valdžią kilo sukilimas, bet kariuomenė prie La Barranca sukilėlius nugalėjo. Žuvo 51. Sužeistų skaičius didelis. Cortes, Santa Barbara ir Copan provincijoje paskelbtas karo stovis.

La Paz, Bolivija, bir. 8.—"Ultima Hora" laikraštyje til po straipsnis, kuriame pareikšta, kad po įvykusio sukilimo Čili valstybėje, panašūs socialiniai sukilimai pasikartos visose Pietų Amerikos valstybėse, pradedant Panama ir baigiant Patagonija.

Straipsnyje pareikšta, kad "kapitalistinė sistema" parodė savo bejėgiškumą išreikšti dabartinių laikų klausimus. Be to, kapitalistinė sistema neturi pajėgumo išstudijuoti naujo pasaulio veido. Jos resursai ir patyrimai susiremia su šių dienų tikrybe. Ji negali susirasti formulos savo išganymui.

"Kapitalistinės sistemos patikrinis nepasisekimas buvo rezultatas mėginimo išreikšti problemas metodėmis, kurios buvo geros 20-30 metų atgal. Nesuprasta, kad tas metodas būtina reikia modernizuoti."

"Neužilgo" yra generalis ištikinimas, kuris greit virst tikrybe,—kad Peru ir Argentina pergyvens revoliucijas, kurią pergyveno Čili. Iš ten jos išsiplės į Boliviją ir į kitas Lotynų Amerikos valstybes."

Brookhart pralaimėjo nominacijas į senatorius

Des Moines, Ia., bir. 8.—Garsus republikonų senatorius Smith W. Brookhart pralaimėjo nominacijas. Nominaciją į senatorius laimėjo Henry Field, Iowos sėklų pirklys.

J. V. karo išlaidoms \$389,000,000

Washington, D. C., bir. 8.—Biudžeto komitetas senatui i-teikė karo departamentui biudžeto projektą, kuriame skiriama \$389,000,000 karo išlaidoms. Šio projekto samata yra mažesnė 3 milijonais už atstovų buto praleisto projekto.

Atstovų butas praleido Garnerio bilių

Washington, D. C., bir. 8.—Demokratų didžiama su kai kuriais republikonais priėmė atstovų buto pirmininko Garnerio bilių paskirti apie 2 milijonus dolerių viešiesiems darbams. Bilijus buvo perduotas senatui ir ten susilauks smarkios opozicijos.

Chicago ir apylinkėse federalis oro būrys šiai dienai pranašauja:

Giedra; šalta; lengvas rytų vėjas.
Vakar temperatūra buvo 55-63 laipsniai.
Saulė teka 5:14; leidžiasi 8:23.

Čili socialistinė valdžia aprūpins visus užsiėmimais

Steigs tris valstybines ūkio, pramonės ir kasyklų bendroves

Santiago, Čili, bir. 8.—Carlos Davila socialistinio sukilimo vadas, kuris nuvertė Montero valdžią, užginčijo spaudoje paplitusius gandus apie tarpusavinius ginčus, kurie kilo naujoje socialistinėje valdžioje.

Davila taipgi užginčijo paskalas, kad jis rengiasi revoliucijai ir kad šalyje kilo kontr-revoliucija. Jis pareiškė, kad už mėnesio laiko Čili nebus nei vieno darbininko, kuris neturės darbo, nes bus sutvertos trys valstybinės bendrovės: agrikultūros, pramonės ir kasyklų. Jos pasamdys darban visus šalies bedarbius. Turtuolius ir turinčius dideles pajamas apdės mokesčiais, kurie suteiks užtek-tinai pajamų tuos planus įvykinti. Sukilimas buvo prieš privilegijuotus žmones, kurie nesudaro 10% visų Čili gyven-tojų ir kurie per ištus metus valdė šalį despotiškai, nekrepdami mažiausios domės į darbininkų, paprastų žmonių reikalavimus.

Pradėjo spaudinti 3 c. pašto ženklus

Washington, D. C., bir. 8.—Paštas pradėjo spaudinti 4 bilijonus 3c. pašto ženklų, pri-siruodamas liepos 1 d., kuomet laišku kainos pakils nuo 2 iki 3 c.

\$125,000,000 federalių kelių užlaikymui

Washington, D. C., bir. 8.—Senatas priėmė bilių, autori-zuojantį \$125,000,000 federalių kelių užlaikymui, ateinantiems fiskaliniams metams. Bilijus nu-ėjo į atstovų butą.

Suduzo laivas su 800 keleivių

Lagos, Afrika, bir. 8.—Suduzo ispanų laivas Teide, kuriame buvo 800 keleivių. Du anglų laivai skuba jiems į pagalbą. Keleivių likimas nežinomas.

Kinijos kariuomenė kariauja su plėšikais

Hankow, Kinija, bir. 8.—Prie Kwangshan, pietrytinėje Kinijoje eina smarkus mušis tarp Kinijos provincinės armijos ir kelių tukstančių plėšikų. Kariuomenė yra pasiryžusi iš-naikinti visus plėšikus, kurie terorizuoja Yangzte upės slėnį.

\$500,000,000 viešiesiems darbams

Washington, D. C., bir. 8.—Senato bankinis komitetas už-tvirtino demokratų bedarbės sumažinimo bilių, kuris autori-zuoja \$500,000,000 viešiesiems darbams. Pinigai žadama su-kelti parduodant bonus.

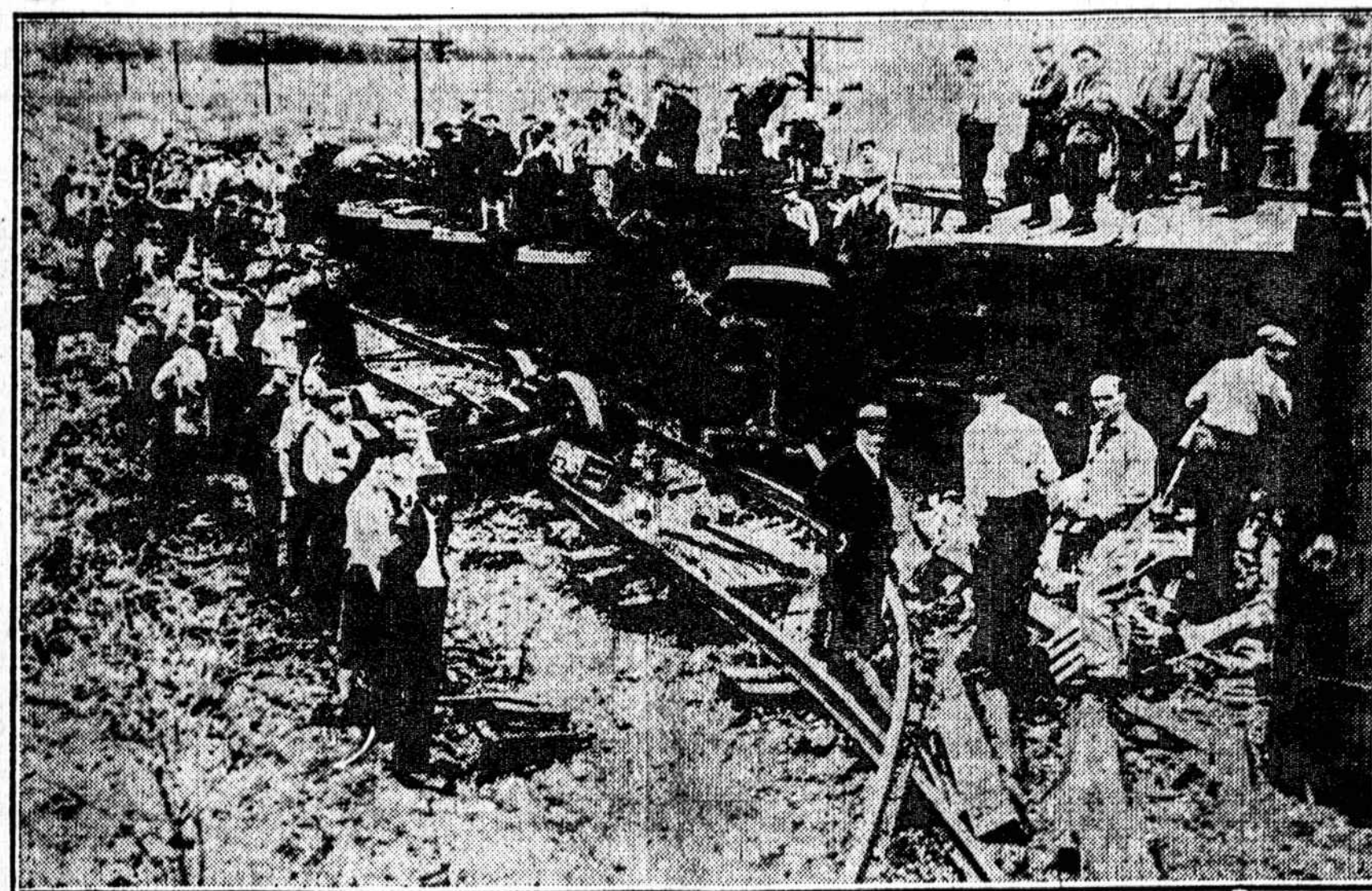
Nusizudė plieno magnatas

New Rocelle, N. Y., bir. 8.—Nusišovė turtingas plieno pramonininkas Herbert Gladstone Oliver. Buvo 48 metų amžiaus.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879

[Acme-P. & A. Photo]

Durand, Ill.—Nuvirtęs traukinio lokomotivas ir du vagonai. Nelaimėj žuvo mašinistas ir 15 pasažierių tapo sužeista

Atsinaujino Ill. angliakasių ir operatorių derybos

Springfield, Ill., bir. 8.—Illinois valstijos gubernatorius Emmerson atnaujino derybas tarp United Mine Workers ir kasyklų operatorių. dcl naujos algų sutarties. Apie 50,000 angliakasių jau nedirbo nuo balandžio 1 d.

Airijos senatas atmetė priesaikos pan. projektą

Dublin, Airija, bir. 8.—30 balsų prieš 22 Airijos senatas atmetė ištikimybės priesaikos Anglijai panaikinimo projektą.

Italijoje teisia pasikešiusius prieš Mussolini

Rymas, Italija, bir. 8.—Karo tribunolas pradėjo svarstyti Domenico Bovone ir kelių kitų asmenų bylą, kurie rengėsi nužudyti Italijos diktatorių, fašistų vadą Benito Mussolini. Bovone buvo siulyta \$40,000 už pasekmingą Mussolini nužudymą.

Angliakasiai apšaudė streiklaužius

Hopkinsville, K., bir. 8.—Streikaujanti Empire kasyklų darbininkai apšaudė streiklaužius, kuomet pastarieji ėjo iš darbo. Nušautas šerifas, kuris buvo streiklaužių tarpe.

"Bonų armija" parodoja Washington

Washington, D. C., bir. 8.—Čia įvyko pirma "bonų armijos" demonstracija, kurioje dalyvavo apie 25,000. Susiskirstę į pulkus ir nešinę vėliavas, jie numaršavo į kongreso rumus, reikalaudami, kad būtų praleistas bilijus tuojau išmokėti jiems bonus. Demonstracijos pradėjo ramiai, nors buvo manoma, kad komunistai pasinaudodami progą mėgins sukelti triukšmą.

De Valera rengiasi važiuoti Londonan

Dublin, Airija, bir. 8.—Vakar pasibaigė Anglijos kolonijų ministerio Thomas ir De Valeros pasitarimas priesaikos panaikinimo klausimu. Antroji konferencija įvyks Londone, penktadienį, De Valera, Airijos prezidentas, rengiasi ten vykti.

Reakcinis gaivalas pradeda įsigalėti visoje Vokietijoje

Demokratinė spauda kraustosi į Bavariją. Hitleris džiugauja

Berlynas, Vokietija, bir. 8.—Kancelerio Franz Papen'o junkerių partijos kabinetas įsakė visiems valdžios departamentams sumažinti išlaidas. Republikonų nuomone, toks pareiškimas yra pirmas žingsnis prie bedarbių pašalpos sumažinimo.

Fašistai jau pasiruošę laukia dienos, kuomet Von Papenas panaikins dekretą, kuris uždraudė Hitlerio ginkluotus būrius. Hitleris yra tiek tikras, kad jau užsakė naujas rausvas uniformas, kurias jo armija vilkės.

Berlynas, bir. 8.—Mecklenburg-Strelitz valstijos seimas priėmė rezoliuciją, kurioje uždraudė švesti Weimar konstitucijos dieną rugpjūčio 11 d. Visose Vokietijos valstijose, išskyrus Bavariją, pradėjo įsigalėti reakcinis gaivalas ir demokratinė spauda rengiasi persikelti į Bavariją, nes manoma, kad Prūsijoje ir kitose valstijose bus paskelbta cenzūra.

Berlynas, bir. 8.—Kai kuriose sferose pradėjo plisti gandai, kad Von Papenas rengiasi Prūsijoje paskelbti diktatūrą, jeigu seimas greit nesusitars dėl naujo premjera paskyrimo. Gandai sako, kad busias paskirtas komisijonierius, kuris turės diktatoriškas teises. Kovą seime eina tarp fašistų, kurie nors laimėjo rinkimus, bet negavo didžiūmos, ir republikonų partijų.

Philadelphija, Pa., bir. 8.—Sulaukęs 95 metų amžiaus, mirė chirurgas Dr. William Keen, kuris pagarsėjo padaręs operaciją buvusiam prezidentui Grover Cleveland.

Buvęs kaizeris važiuoja atostogoms

Doorn, Olandija, bir. 8.—Buvęs kaizeris Wilhelm su šeimyna išvyko į Zaandvoort, Olandija, kur praleis atostogas.

Bulgarai išžudė 40 turkietų

Istanbul, Turkija, bir. 8.—Semi-oficioze Djomouriets tilpo žinia, kad viename Bulgarijos kaime slaviai užpuolė turkus, išžudė 40 mergaičių, sudegino mokyklą ir jų maldyklą.

Čili įvyko žemės drebėjimas

Santiago, Čili, bir. 8.—Prieš pietus, Santiago, Čili sostinėje, įvyko žemės drebėjimas. Nuo-stoliai maži.

Lisbona, Portugalija, bir. 9.—Apie 60 mylių nuo Lisabonos, Benavente įvyko žemės drebėjimas. Sužeistų nebuvo.

Francijos parl. išreiškė pasitikėjimą Herriot

Paryžius, bir. 8.—390 balsais prieš 152 Francijos parlamentas išreiškė pasitikėjimą naujam ministerių kabinetui, kurio priekakyje stovi radikal-socialistas Edouard Herriot. Herriot atstovauja Franciją Lausanne'os reparacijų konferencijoje. Kabinetai rėmė liberalios kairiosios partijos ir dešinieji, netgi kai kurie Andre Tardieu kabineto nariai. Naujosios valdžios programė svarbiausias punktas yra ekonominis ir politinis kooperavimas su užsienio valstybėmis.

Chicago jau atvyksta republikonų delegatai

Chicago, Ill., bir. 8.—Iš visų J. V. kraštų į Chicago pradėjo suvažiuoti republikonų partijos delegatai į konvenciją, kuri prasidės sekantį antradienį. Konvencija nominuos kandidatą į prezidentus.

Mirė garsus chirurgas Dr. Wm. Keen

Philadelphija, Pa., bir. 8.—Sulaukęs 95 metų amžiaus, mirė chirurgas Dr. William Keen, kuris pagarsėjo padaręs operaciją buvusiam prezidentui Grover Cleveland.

Buvęs kaizeris važiuoja atostogoms

Doorn, Olandija, bir. 8.—Buvęs kaizeris Wilhelm su šeimyna išvyko į Zaandvoort, Olandija, kur praleis atostogas.

Bulgarai išžudė 40 turkietų

Istanbul, Turkija, bir. 8.—Semi-oficioze Djomouriets tilpo žinia, kad viename Bulgarijos kaime slaviai užpuolė turkus, išžudė 40 mergaičių, sudegino mokyklą ir jų maldyklą.

Čili įvyko žemės drebėjimas

Santiago, Čili, bir. 8.—Prieš pietus, Santiago, Čili sostinėje, įvyko žemės drebėjimas. Nuo-stoliai maži.

Lisbona, Portugalija, bir. 9.—Apie 60 mylių nuo Lisabonos, Benavente įvyko žemės drebėjimas. Sužeistų nebuvo.

Lietuvos Naujienos

Atsistatydino Šaulių Sąjungos pirmi-ninkas

Teko patirti, kad šaulių sąjungos pirm. dail. A. Zmuidzi-navičius atsistatydino. Kalbama, kad jis pasišventęs grynai meno darbu.

Kiek Lietuvoje yra or-ganizuotų žmonių

Neseniai vidaus reikalų mi-nisterija rinko žinias apie įvai-rias organizacijas. Ministerijos surinktomis žiniomis yra:

Politinės organizacijos turi 15,754 narius, kultūrinės—80,050 nar., tikiybines—46,053, sporto—6,550, blaivybės—8,403, labdarys—23,066, sveikatos ap-saugos 14,734, kovai su gais-rais—8,280, ekonominių—16,913, profesinių—10,965, išori-nės politikos (?) 15,667, kito-kios—654, viso 247,089 orga-nizuoti žmonės. Daugiausia or-ganizuotų žmonių Kauno m. ir apskrity, mažiausia—Mažeikiai.

Už nesuteiktą žinių orga-nizacijoms viso surašyta 344 protokolai.

Atvažiuos Amerikos miškininkai

Amerikos attache Londone kreipėsi per Lietuvos užs. reikalų ministeriją į Miškų Departa-mentą, prašydamas suteikti ži-nių, apie Lietuvos miškus, k. a. miškų tipai, miškų kultūros, apsaugos metodai, sėklų kont-rolės etc. Be to, prašo ne vė-liau kaip per mėn. laiko at-siųsti ekskursijos planą, nes Amerikos miškininkai, esą pa-sirengę šią vasarą atvykti Lie-tuvon.

Isisteigė šoferių ir auto tarnautojų prof. s-ga

Ukmergėje geg. 8, pradžios mok. patalpoje įvyko darbininkų ir tarnautojų prof. s-gos Ukmergės skyriaus susirinki-mas. Kartu įsteigtas šoferių ir autobuso tarnautojų prof. s-gos skyrius. Pirmininku išrinktas šoferis Jurkėnas.

London, Anglija, bir. 8.—Širdies liga mirė Italijos am-basadorius Anglijai Chiara-monte Bordonaro.

Siulo 6 mil. litų pa-skolos Kauno miesto savivaldybei

Kalbama, kad tarptautinis fi-nansavimo institutas šveicari-joj pasiūlęs Kauno miesto val-dybai 6 milijonų litų paskolos, kurią valdyba turėtų sunaudoti įvesdama Kaune tramvajų. Už paskolą norima gauti 6 pro-centus palukanų. Grąžinti ją reikėsia po 20 metų. Ar miesto valdyba šia paskola pasinaudos—tuo tarpu nežinoma.

Prof. Voldemaras iš-važiavo į Paryžių

Kaunas, geg. 11 d.—Prof. Voldemaras išvažiavo į Franci-ją. Prieš pat išvažiavimą pa-reiškė, kad ten ieškosias leidėjo išleisti knygas "Lietuva ir jos problemos", kurią jis parašęs francų kalba prieš pat ištė-mimą. Tuo reikalu jis jau ve-dęs susirašinėjimą su kai ku-riomis Paryžiaus knygų leidyk-lomis. Pirmas minimas knygos tomas liečia Klaipėdos kraštą.

Latvių lietuvių vienybės kongresas birželio 12-15 d.

Ryga.—9-to latvių lietuvių vienybės kongreso par. komisi-ja pranešė, kad kongresas į-vyks Rygoje birželio 12—15 dd. Pirmą dieną įvyks kongreso atidarymas ir bus paskaityti keli referatai. Be to, bus ap-lankyti brolių kapai, o po to įvyks vienybės vakaras. Antrą dieną bus tęsiami referatai ir priimamos rezoliucijos. Vakare bus aplankyti teatrai. Trečią dieną vienybės kongreso daly-viai išvyks į pajūrį, o ketvirtą—apžiūrės Rygos miesto įžy-mybes.

Miške rastas nusišovęs dėl krizio

Alytus.—Gegužės 11 d. ras-mok. patalpoje įvyko darbinin-kų ir tarnautojų prof. s-gos Ukmergės skyriaus susirinki-mas. Kartu įsteigtas šoferių ir autobuso tarnautojų prof. s-gos skyrius. Pirmininku išrinktas šoferis Jurkėnas.

DIDELĖ ŠAUNI LIETUVIŲ LAIKRAŠČIŲ RENGIMA EKSKURSIJA LIETUVON

išplauks

LIEPOS-JULY 2 DIENA

Lietuvių mėgiamu Skandinavijos Linijos laivu

"FREDERIK VIII"

Per Copenhageną Klaipėdon.

Kadangi ši laivų kompanija yra labai prielanki lie-tuviams ir teikia kelionėje ne tik gerą patarnavimą, duoda gerus kambarius ir valgi, bet visados suren-gia gerus muzikalius programus ir kitus pasilinks-minimus—todėl lietuviai ir pasirenka šios kompani-jos laivus.

Vietų dar turime, taigi pasiskubinkite ateiti ir įmo-kėdami mažą depozitą, užsakykite sau vietą. Informacijos ir reikalingus kelionei dokumentus prirengs

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

OFISAS ATDARAS KASDIEN NUO 8 IKI 8 ŠVENTADIENIAIS NUO 9 IKI 1 VAL.

KORESPONDENCIJOS

Pittsburgh, Pa.

Dėliai teisybės

Apie SLA. Apskričio suvažiavimą iš Carnegie, Pa., tilpo ilgoka korespondencija "Naujienu" No. 129. Po korespondencija pasirašo Reporteris, kuris ir vėl po senovės šmeižia Pittsburgho sandariečius, o podraug ir meluoja. Kad SLA. Seimo rengime yra darbo, aš to neginėju. Bet kodėl neprileidote prie darbo? Ar senai tilpo džiuginančios korespondencijos, kad Pittsburgho sandariečiai išsluoti iš 3 Apskričio? Na, o kad Sandaros Seimas bus Pittsburghe, ar ir tai yra kenkimas SLA.? Man rodo, kad to nedrįs tvirtinti nei pats Reporteris, nes ne vien Pittsburghe tas atsitinka, bet per eilę metų buvo tas daroma, kad delegatai galėtų nors kiek kelionės lėšas sumažinti. (Tai ir negerai, kad sandariečiai išnaudoja savo partyskiems tikslams tas progas, kada įvyksta SLA. seimas. — Red.)

Sandaros seimas bus birželio 17 ir 18 dd., tad ar jis galės pakenkti SLA. seimui, kuris prasidės birželio 20 d.? Taip pat būtų gerai, kad Reporteris galėtų prirodyti faktais, ką sandariečiai rengia laike SLA. seimo? Tuoj po Sandaros seimo užbaigimo sandariečiai birželio 19 d. rengia pikniką. Reporteris tai vadina kenkimu. Bet taip nėra. Kai Sandaros seimas pasibaigs, tai visi jo delegatai, išėjus vietinius, bus ir SLA. delegatais. Tad kam tinka rengti piknikas, — sandariečiams, ar SLA.? Susivienijimo kai kurie delegatai atvažius tik panedėlyj, birželio 20 d. Reporteris gerai žino, kad Sandaros piknikas buvo nedėlioj prieš SLA. seimą Baltimorėje, o taip pat ir Chicagoj. Tiesiai i Sandaros pikniką atvažiuo tik delegatai iš Pittsburgho, vadovaujant Pivaronui. Susivienijimo piknikas buvo vėliau.

Primetama, kad sandariečiai už apgarsinimus į programą

ima mažiau. Bet juk kitaip ir buti negali. Sandaros seimas tęsis vos dvi dienas ir bus daug mažesnis, tad kaip galima imti toks pat apmokėjimas? Svarbiausias Reporterio kaltinimas yra tas, kad Pittsburgho sandariečiai boikotavo rinkimą delegatų i SLA. 3-čio Apskričio suvažiavimą. Tačiau jie esą pralaimėję, — taipo nubalsuota delegatus siųsti. Čia teisybės nėra nei už centą. Tiesa, buvo įnešta, kad nereikia siųsti delegatų, tačiau iš tų pačių sandariečių įnešta pataisymas, kad jei kas nori, tai tegul važiuoja. Na, ir atsirado du norinčių važiuoti. Butent, K. Šinkunas ir K. Leliušis. Tai gi prie šios progos norėtųsi p. Reporterio paklausti, ar 40 kuopa susideda tik iš trijų narių? Juk tilps protokolas, iš kurio bus matyti, kiek delegatų nuo 40-tos kuopos. Tad kam taip begėdiškai meluoti? Reikėjo paklausti K. Leliušio, kuris yra kuopos raštininkas, — jis būtų paaiškinęs, kad tokio tarimo nebuvo. O jeigu būtų buvęs, tai būtų nutarta nesiųsti, nes didelė dauguma sandariečių buvo mitinge.

Dar apie birželio 19 d. pikniką. Kada SLA. Centras paskelbė, kad jo seimas prasidės su birželio 20 d., tai ir Sandaros seimą tebuvo galima skelbti birželio 17 ir 18 d., o pikniką birželio 19 d. Kai mūsų komisija pasiteiravo, kur kokios vietos užimtos, tai pasirodė, kad tik Amžiejaus farma dar tebėra neužimta. (Vadinasi, pats Sandarietis pripažįsta, kad sandariečiai skubinosi užbėgti už akių SLA. seimo rengėjams. — "N." Red.) Komisija, susidedanti iš P. Pivarono ir B. Lapeikos, nuvažiuo ir paėmė farmą ant minėtos dienos. Savaitė vėliau Apskričio pirm. J. K. Mažukna atsilankė i L. M. D-jos mitingą, kad užleistų Adomo Sodą. Po mitingo jam buvo pranešta, jog L. M. D. turi tą vietą paėmusi birželio 26 dienai, ir jeigu norima, tai ta diena bus užleista. Taip pat p. Mažuknai buvo paaiškinta, jog birželio 19 d. Sandaros kuopų sąryšys ren-

[Acme-P. & A. Photo]

Chicago. — Edward Foster Swift, Swift kompanijos tarybos pirmininkas, kuris nukrito nuo 8-to aukšto ir užsimušė. Jis buvo 68 metų amžiaus.

gia pikniką, ir buvo jo prašoma, kad tą pačią dieną nerengtų kito pikniko.

Mažukna pareiškė, jog jis nieko negalys pasakyti, kadangi tas dalykas priklausys nuo viso Apskričio Komiteto. Bet be jokio Apskričio Komiteto posėdžio Mažukna, Bakanas ir Dargis nuvažiuo pas kun. Kazėną ir šv. Kazimiero parapijos chorą ir prašė jų, kad užleistų jiems tą dieną. Girdi, tą dieną rengia savo pikniką sandariečiai, bet jie visvien nieko nelaimėsią. Dar prižadėjo choro pirmininkui F. Raulskėiui duoti darbą: kadangi jis yra muzikantas, jam jam pasiūlė groti 3-čio Apskričio piknike.

Tai kurie kuriems kenkia? Ne tik kad jie patys kenkia kiek galėdami, bet ir per laikraščius purvina bei meluoja ir mano, kad daug tuo atsieks.

Sandarietis.

Pittsburgh, Pa. — SLA. 40 kuopa turėjo savo mėnesinį susirinkimą birželio 5 d. L. M. D. svetainėje. Be kitų tarimų ir raportų buvo išklaudyta 3-čio Apskričio delegatų raportas, kurį išdavė K. Leliušis ir K. Šinkunas. Raportas priimtas ir vienbalsiai buvo nutarta išnešti papeikimas Apskričio pirm. J. K. Mažuknai už begėdišką (? — "N." Red.) pasielgimą su Apskričio organizatorium p. Pivaronu. P. Pivaronas Apskričio organizatorium buvo išrinktas sausio mėnesį, o p. Mažukna pranešimą Centru laikė kišenėje ligi pusmetinio suvažiavimo. Suvažiavime buvo pridurtas p. Bakano skundas, kad buv Pivaronas pasakęs, jog Bakanas netinka būti SLA. izdo globėju, nes esąs bemokslis. Tačiau suvažiavime nebuvo jokių liudininkų, kad p. Pivaronas būtų taip sakęs. Vienok Mažukna padarė taip, kad Pivaronas priverstas buvo rezignuoti. Mat, Pivaronas yra sandarietis, tad jam nevalia dirbti Susivienijimo gerovei. Ir tai neva daroma organizacijos labui! O po to sandariečiai laikraščiuose purvinami, kad jie nieko Susivienijimui nedirba!

Na vynučiai, dirbkite ir purvinkite kiek jums patinka, o mes visvien dirbame naudingą darbą. Nors siaučia didelė bedarbė, bet šiais metais prie 40 kuopos jau du nauji nariai prirašyta. Ir tai ačiū mūsų organizatoriaus Virbicko pasidarbavimui. — Reporteris.

(Šitam atsakyme Reporterui yra patvirtinti visi faktai, kuriuos Reporteris buvo padavęs, todėl Sandarietis be rei-

ir pikniką savo partijos naudai, tai, kaip matome, išėjo konfliktas su SLA. Seimo rengimu. Sandarietis ne tik nesusiipranta, kad įsiai ir jo vienminčiai pasielgė negerai, užbėgdami už akių SLA. Seimo Rengimo Komisijai, bet įsiai dar turi drąsos pulti Komisiją, kam ji nepasitraukė iš kelio sandariečiams! — Pri-durta prie atsakymo neva korespondencija apie 40 kp. "pa-peikimą 3 Apskričio pirminin-

kui" yra parašyta ir pasirašyta to paties asmens, Sandariečio, o betgi čia įsiai vartoja jau kitą pseudonimą, butent, pasivadindamas "Reporteriu", t. y. slaptyvardžiu to žmogaus, kurį įsiai išpludo savo atsakyme. Tai jau yra visai negražus triksas. — Redakcija).

Skelbimai Naujienose duoda naudą delto, kad pačios Naujienos yra naudingos.

Didžiausios LAIMĖS jūsų gyvenime

Jeigu jūs negalite dalyvauti vestuvėse — pareikškite savo "geriausius linkėjimus" telefonu! Šale asmeniškio buvimo tai yra sekamas geriausias dalykas. Long Distance telefono patarnavimas nuneš jūsų žodžius beveik i bile kur pasauly. Vartokit šį asmenišką, tiesioginį susisiekimą patarnavimą visuose atsitikimuose, kur jūs patys negalite pribūti. Kainuoja mažai, kur tik šauksite.

Mūsų tikslas yra pagelbėti jums susikabinti atsilai, greitai ir nebrangiai su bile kuop, bile kur, bile laiku.

PATENTS

Laikas daug reikliau prie patentų. Nerizikuokit vilkinti ar apasaulinti. Prisiimkite brūžinį ar modelį del instrukcijų, arba arba instrukcijų del NEMOKAMOS knygu- lės "How to Obtain a Patent" ir "Record of Invention" formos. Niekas neįmano už informacijas ką daryti. Susi- rašinėjimai laisvai, paslaugos, greitas, atnagus, rupestingas patarnavimas.

CLARENCE A. O'BRIEN

Registered Patent Attorney
43-A Security Savings & Commercial Bank Building
(Directly across street from Patent Office)
WASHINGTON, D. C.

KRAFT Velveeta

Ši skanų naują surį galima tarpinti, raikyti, tepti!

Kaip jo pilnas, riebus suris skonis pritinka prie kitų valgių! Mėsos, žuvis, kiaušinių, daržovių. Ir jis sveikas — lengvai virškinasi, — tyras kaip tyras pats pienas!

Pabandykit jį šiandien — del kepimo ir sendvičių. Jūsų gerbėrininkas turi jį pusės svaro paku-luose.

AR UŽSITRAUKI?

Tylėjimas gali būti auksinis

...bet ar dėl to kiti cigaretų skelbimai paprastai tyli šiuo klausimu?

KADA teisybė skaudi — labai natūrališka vengti dalyko! Užsitraukimas senai buvo "neliečiama" tema cigaretų skelbimuose. Ir nenustabu. Kiekviename tabako lape — net geriausio ir lengviausio — ganta elepia tūlus nešvarumus, kurie, jei nepašalinti, nepalankūs jautrioms gleivėms!

Ir kadangi, žinodamas ar nežinodamas, kiekvienas rūkytojas ar rūkytoja užsitraukia kokią nors dalį dūmų iš savo cigareto, Lucky Strike išvystė tą didį moksliską procesą, kuris pašalina tūlus nešvarumus. Luckies tą procesą išrado. Tik Luckies ji ir turi!

Ar užsitrauki dūmą? Daugiau kaip 20.000 gydytojų, kuriems buvo duota išbandyti Luckies, pamatavodami savo nuomonę savo pačių patyrimu rūkyme, pareiškė, jog Luckies mažiau erzina gerklę negu kiti cigaretai.

"It's toasted"

Jūsų Apranga — prieš kaitėjimus — prieš kosulį!

O. K. AMERIKA
ATSUK LUCKY STRIKE RADIO PROGRAMĄ — 60 modernitkų minutų su pasaulio geriausiais talik orkestrais ir Lucky Strike žinomia, kiekviena Antardienio, Ketvirtadienio, ir Šeštadienio vakara, per N.B.C. Radio tinkle.

Hemoroidai ir Tonsilai išimami be jokio kraujo ar skausmo

Dr. MICHAEL'S ALL HERB TONIC

4745 So. Ashland Ave.
1205 Milwaukee Ave.
1643 W. North Ave.
6429 So. Halsted St.
3342 W. 26th St.

Egzaminacija absoliučiai dykai

Per dvi savaites tikrai: Viena bonka Syrupo nuo Kosulio dykai kada perkate 1 bonką DR. MICHAEL'S ALL HERB TONIC.

Amerikos ir Kanados Vieškelių Kelrodis

"Auto Road ATLAS"

Myfintiems automobiliams pasivažinėti Amerikos ir Kanados vieškeliams šis Kelrodis bus didelė pagalba lengvai susirasti kelią. Sutaupysite laiko ir keblumų. Jame nurodomi visų Amerikos Valstijų ir Kanados distriktų keliai. Piešiniai aiškūs ir gražūs.

Gaukite sau tokią knygą. Jos

KAINA TYKTAI 50 CENTU

NAUJIENOS

1739 South Halsted St.
CHICAGO, ILL.

PROF. KOEHLER APIE ŠIMPAN- ZES PSICHO- LOGIJĄ

(Tęsinys)

Šimpanzės bijojo ne tik bausmių, bet ir jų (bausmių) galimumo. Šioj srityj tyrinėtojas taip pat galėjo pastebėti jų solidarumo jausmą. Kaip buvo minėta šimpanzės turi šlykštų pripratimą valgyti savo mėšlą. (Tiesą pasakius, čia nėra kokia negirdėta naujenybė pasaulio istorijoj — šventam Rašte didysis pranašas Ezekielis, Dievo įsakytas, kurį laiką valgydavo pusryčius duoną su savo mėšlu). Žinodamos, kad už tokius užkandžius jos bus smarkiai baudžiamos, beždžionės, stengdavosi kur pasislėpti, kad žmonės nepamatytų jų nusikaltamo darbo. Kada sykį Chika (jauna pataitė) pastebėjo netikėtai įėjusį mokslininką, ji pradėjo, nerimadama, šokinėti čia viena, čia kita koja. Kuomet arčiauėjo prie jos Koehler, tuo jos nerimas didėjo. Galiausiai ji išmetė iš burnos tam tikrą mėšlo kiekį.

Kitą kartą įėjęs į narvą profesorius vėl pastebėjo Chikos nerimą. Prisiartinęs prie jos, jis patyrė, kad beždžionės burna ir veidas buvo tvarkoj, kad jos sąžinė galėjo būti ramė. Kodėl jinai vis delto nerimavo? Pasirodė, kad del savo mielos draugės Terceros, kuri, pasislėpusi skrynioje, smaguriau įprastais gardumynais — mėšlu. Tercera gresianti bausmė vertė iš anksto nerimauti jos drauge.

VI.

Nepaprastas yra šimpanzių emocionalumas, jų jausmų švelnumas, ypač pataičių. Daug tam iškalbingų pavyzdžių surinko prof. Koehler.

Sykį nakties metu smarkiai lijo. Staiga profesorius išgirdo kelių šimpanzių skaudžius vaitojimus. Jis atbėgo į gyvulius ir rado du jų po atviru dangumi, nes sargas, sugedus spynei, negalėjo įleisti tų beždžionių reikiamu laiku į narvą. Koehler'ui pavyko išlaužti spyną ir iškisti šlapias šimpanzes ir sausą narvą. Nors vanduo varvėjo iš beždžionių, nors joms buvo šalta ir labai rūpėjo kuo greičiausiai atsikurti jaukiam narve — jos, besiskverbdamos į savo "kambarį", negalėjo susilaikyti švelniai neapkabinius mokslineko: viena apkabino jį už kaklo, kita — už kelių. Tik pareiškusios tuo būdu savo džiaugsmingą dėkingumą, jos krito ant šiltų šiaudų savo "miegamojos."

Kiekviena gera proga šimpanzės apkabinėja ir glamonėja ranka savo prietelius žmones, kuriuos jos gerai pažįsta, su kuriais ilgiau susigveno. Bet vaikų, ypač kudičių atžvilgiu, kalbamųjų beždžionių simpatijos yra nuo pirmo žvilgsnio. Kada šimpanzės, ypatingai pataitės, pamato kudičią, jos reiškia gilaus susijaudinimo, neabejotino malono,

nepaprasto susidomėjimo, ilgai stebėdamos jį ir labai, matyti, norėdamos pažvelgti, kas yra po kudičio baltiniais. Tiek suaugusios, tiek visai dar jaunutės pataitės elgiasi šiuo atžvilgiu vienodai.

Jei žmogus, tapęs šimpanzių draugijos bičiuliu, per daug bevelija vieną kurią jų — tai išaukia pavydą, ir labai aštrų pavydą. Kada Koehler glamonėdavo ar žaisdavo su viena kokia beždžione, Tercera, sak. (t. y. jauna pataitė), pastebėjusi tai, imdavo nerimauti, liudnai žiūrėti ir net šaukti, atskreipus į profesorį. Po to ji prisiartinėdavo ir pastumdavo jį kelskart, norėdama įkreipti ir save žmogaus dėmesį. Kartais ji tiesiog nustumdavo savo konkurentę ir užimdavo jos vietą. Terceros judesiai turėjo savy tokiomis atvejais savotiškos koketerijos žymių.

Pavienių šimpanzių prierašumas, prieteliškumas žymiai didina jų solidarumą, tiksliau sakant, išaukia kartais net tam tikro altruizmo žymes.

— Sunku turėti nerupestinę gesnį veidą, — pastebi prof. Koehler, — ir abejingumą, daugiau išsiblaškusį, kada paprastai šimpanzė valgo, o kita beždžionė pratešus ranką, maldaujančiu balsu prašo, maldauja duoti jai pertekliaus.

Net kada antras gyvulys laužo sau rankas ir raitosi po žemę garsiai šaukdamas, tasai, kurį prašo išmaldos, rodos, visai to nepastebi. Jis ryja ir abejingai žiūri aplinkui, visai nekreipdamas jokio dėmesio į nelaimingąjį. Kad jis mato kitą (elgetaujančią) galima pastebėti iš to, jog jis laiko savo maistą (vaisius) tarp savo kojų ir istiesia ranką, kada elgeta įkyriai prisiartina. Bet scena gali būti ir kitaip pasikeisti. Jei tas, kurs prašo, yra vienas gerų bičiulių laimingo maisto turėtojas, tasai, pastarasis, leidžia galiausiai ramiai paimti iš savęs porą vaisių nuo žemės (tarp jo kojų) ar iš savo rankų.

Kartą — Koehler stebėjo tai daug sykų — prašomas maisto turėtojas imdavo į ranką daug vaisių ir teikdavo juos (savo ranka) elgetaujančiam. Arba, perlaužęs bananą į dvi dalis, vieną dalį duodavo draugui, o kitą pats suvalgydavo. Čego (suaugusi pataitė) syrupėjo kuo greičiausiai atsikurti jaukiam narve — jos, besiskverbdamos į savo "kambarį", negalėjo susilaikyti švelniai neapkabinius mokslineko: viena apkabino jį už kaklo, kita — už kelių. Tik pareiškusios tuo būdu savo džiaugsmingą dėkingumą, jos krito ant šiltų šiaudų savo "miegamojos."

Puiki Lietuvių Krautuvė

Vyriškų, Moteriškų, Vaikų ir Mergaičių Aprėdai.

Čia galite gauti pasirinkti visokių reikalingų aprėdai, už žemas kainas. Ateikite ir persitiktinkite apie mūsų siūlomus prekes.

Joseph's Dry Goods Store

JUOZAS PIKIELIS, Savininkas
3344 So. Halsted Street

kinimą. Narve kaip tik tuo metu buvo alkanas Sultonas (jaunas patinas). Sultonas tuoj ėmė skustis, pradėjo tyliai, bet, neįgaudamas jokio atsakymo, vis garsiau ir nekantriau. Jo susijaudinimas vis augo. Jis su nepaprastu įtūrumu kasė sau galvą ir kūną, tęsė rankas į Čego, maldaudamas bananų, mētydamas mažus akmenukus ir stiebelius į geidžiamus dainius, kaip tai paprastai daro šimpanzės, jei ko labai nori. Galiausiai, nelyginant koks kankinys, aukščiausio nekantumo pagautas, jis kopdavo ir nusileisdavo narvą užpakaliniais grotais. Staiga Čego pasikėlė, paėmė bananų sauja, padarė kelis žingsnius į narvą ir pro grotus padavė savo dovaną Sultonui. Po to ji traukė toliau savo pietus.

Per 5 sekančias dienas toji scena kartojosi. Sultonas, išvydęs valgančią Čego, pradėdavo savo maldavimą ar elgetavimą. Ir kiekvieną kartą jis gaudavo dovanų ar išmaldų. Tik šeštą kartą Čego pasiliko abejinga, šalta. Mat, prasidėjo pas ją mėnesinės, t. y. lytinio šaltumo periodas.

VII.

Šimpanzės pataitės turi menstruacijas (kaip ir moterys), kurios traukiasi nuo 3—6 dienų, su periodišku nuo 30—31 dienų. Mėnesinių laikų

beveik dingsta joms lytinis patraukimas, bet pataitės nuolat, bendrai imant, pasilieka gera (šiuo atveju nemažas kontrastas yra tarp šimpanzių ir kulturingų moterų, kurios pasižymi per mėnesines ypatingu kaprizingumu, nervingumu). Šimpanzės stengiasi kiekviena proga nušluostyti kraują nuo savo lytinių organų skarmalu, lapais ar kuo kitu. Tuoj po menstruacijų, kada lytiniai pataitės organai patinsta, lytinia reikalei labai išauga. Pataitė pagauna blogą ir piktą nuotaiką. Ji tampa suerzinta, matyti, ypač dėl skaudaus ištinimo savo seksualinių dalių.

Prof. Koehler neturėjo galimumo pilniau iširti lytinį šimpanzių gyvenimą del stokos grupėje suaugusių patinų. Vis dėlto jis nustatė, kad negal būtų kalbos apie nesuvaldomą, tiesiog pasiutišką erotizmą, charateringą kitoms beždžionėms rūšims. Pataitės, neužilgo prieš savo lytinį subrendimą, nekarta nuduodavo lytinį aktą, besitrindamos savo lyties dalimis su viena kita. Dažnai lytiniai šimpanzių santykiavimai turėjo žaidimų charakterį. Šiaip tie santykiavimai nieku absoluciai nesiskyrė nuo kitų paprastų, kasdieninių šimpanzių gyvenimo aktų ar įvykių. Tuo būdu šimpanzių seksualumas šiuo atveju nebuvo pana-

šus į civilizuoto žmogaus specifikuotą (išskirtą) aktą iš cėlės kitų. Dažnai šimpanzių judesiai su coitus'o žymėmis ne-reikšdavo lytinio akto — tai budavo gal — sunku čia tuo tarpu kas tikra pasakyti — džiaugsmingų susitikimų pareiškimai.

Neabejotino seksualumo nudažyti yra šimpanzių judesiai, reiškią ypatingą simpatiską priėmimą (bičiulio, grupės nario, ar žmogaus, tapusio draugu). Yra daug tų karštos simpatijos pareiškimų formų pas jas. Pirmiausia ir daugiausia — visokiausių pavidalų apkabinimai, mažesnio ar didesnio dinamizmo, gyvumo. Tai yra nelyginant šimpanzių malonus draugiškas pasisveikinimas. Dažni apkabinimai, kaip buvo minėta aukščiau, reiškia dėkingumą, o kartais yra haimės iššaukiami (kada silpnesnis antropoidas ieško pagalbos, prieglaudės stipresnio glėbys).

Didesnio meilumo valandėlė šimpanzės, apsikabinus, raitosi po žemę, paeiliui vieną ant kitos. Labai bičiuliškas, draugiškas susitikimas yra lydimas ir tokios scenos: viena beždžionė ima ranką kitos ir deda ją (tą ranką) bičiuliui tarp kojų ir pilvo. Po to ji savo ranka švelniai kelis kartus suduo-

da bičiuliškai rankai. (Atsiminkim daugelio primityvių tautų draugiško susitikimo ar pagarbos pareiškimą — taip pat ranka dedama ant lyties organų; dar pas biblijos žydu tas paprotys buvo žinomas). Jei viena šimpanzė stovi — jos ranka yra dedama kitos beždžionės tarp stovinčios kojų. Jei vienas iš antropoidų yra pataitė po mėnesinių, t. y. su kiek patinusiais lyties organais, ji yra sveikina-

ma (glamonėjama) iš pasturgalio pusės — kita beždžionė paliečia rankomis lytinę sritį. Kiekvienas antropoidas, noriai spausdamas kitam pasturgalį, gauna, taip sakant, ir socialinį ir seksualinį pasitenkinimą kartu.

(Bus daugiau)

Skelbimai Naujienose tuoda naudą delto, kad pačios Naujienos yra naudingos.

Rusiška ir Turkiška Pirtis

DOUGLAS BATHS

3514-16 W. ROOSEVELT ROAD

arti St. Louis Ave. Tel. Kedzie 8902

Vanos, lietaus ir druskos vanos, swimming pool.

Rusiška ir turkiška pirtis moterims

sėdėdama iki 7 v. v.

Daktaras

Kapitonas
Pasauliniame kare

WISSIG,

Specialistas iš
Rusijos

GYDO VISAS LIGAS VYRŲ IR MOTERŲ PER 27 METUS NEŽIURINT KAP UŽSISENĖJUSIOS IR NEISGYDOMOS JOS YRA. Speciališkai gydo ligas pilvo, plaučių, inkstų ir pūsle, užuodijimą kraujo, odos, ligas, žaizdas, reumatizmą, galvos skausmus, skausmus nugaroje, kosėjimą, gerklės skaudėjimą ir paslaptingas ligas. Jeigu kiti negalėjo jus išgydyti, ateikite čia ir persitiktinkite ką jis jums gali padaryti. Praktikuoja per daugelį metų ir išgydė tūkstančius ligonių. Patarimas dykai. OFISO VALANDOS: Kasdien nuo 10 valandos ryto iki 1 valandos ir nuo 5-8 valandų vakar. Nedėliomis nuo 10 ryto iki 1 val. 4200 West 26 St. kaimas Keeler Ave. Tel. Crawford 5573

"Mama Nori Keno su To Žmogaus Paveikslu"

MOLTUS atsimena iš pasekmių, kokias jie duoda. Štai kodėl milijonai nieko kito neims, kaip BUDWEISER. Padarytas ekspertų ir dėl ekspertų, jo kokybė pareiškia 75 metų patyrimą. Visuomet užtikimas — visuomet vienodas — visuomet tyras. Tegul jus padavėjas pristato BUDWEISER — ir žiūrėkit kaip BUDWEISER atliks savo darbą.

3 svarai Didellame Raudoname Kene.
ŠVIESUS AR TAMSUS

Budweiser MALT

BM-21
ANHEUSER-BUSCH, ST. LOUIS

'NAUJIENŲ' PIKNIKAS

NEDELIOJ,
Birželio-June 12, 1932

BIRUTĖS DARŽE

ARCHER AVE. ir 79 ST.

Dalyvaus lietuvių akrobatai, "drapiežnas dzukas" risis suturku, bus garsiakalbis ir kitokie pamarginimai.

Ižanga tik 35 Centai.

Yanas Hardware & PAINT STORE

2747 W. 63rd St.

DRIBRITE WAX. Tikrai uždeikite ir palikite džiūti 75c

CALSONINE visokių gražių spalvų, 25 sv. maišeliuose 7c

RUBERINĖS KEMPINĖS del valymo sienų popierių, etc. 19c

SNO-FLAKE POLISH. Geriausias iš visų, paliečia sausą, kietą, blizgantį paviršių 75c

Pasaukite mums telefoną ir mės pristatysime. Tel. PROSPECT 1297

IN OUR OFFICE

NAUJENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Telephone Roosevelt 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$3.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$8.00 per year in Chicago
5c per copy

Entered as Second Class Matter
March 7th 1914 at the Post Office
of Chicago, Ill. under the act of
March 3rd 1879.

Naufienos eina kasdien. Maklirant
sekmadieniais. Leidžia Naujienos Ben-
drija, 1739 S. Halsted St., Chicago,
Ill. Telefonas Roosevelt 8500.

Užsakymo kainos:	
Chicagoje — paštui:	
Metams	\$8.00
Pusmeti	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Vienam mėnesiui	1.50
Vienam mėnesiui	.75
Chicagoje per išsiuntimo:	
Vieną kopiją	8c
Savaitiškai	18c
Mėnesiui	75c
Suvienuose Valstijose, ne Chicagoje, paštui:	
Metams	\$7.00
Pusmeti	3.50
Trims mėnesiams	1.75
Vienam mėnesiui	1.25
Vienam mėnesiui	.75
Lietuvon ir kitose valstybėse (Atpaiginata):	
Metams	\$8.00
Pusmeti	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Vienam mėnesiui	1.50
Pilnais rašais užsiųsti pašto Money	
Orderiu kartu su užsakymu.	

BALSUOTOJŲ NUOTAIKA.

Iowa valstijoje užvakar buvo rinkimai kandidatų į Jungtinių Valstijų senatą ir federalinį atstovų butą. Visai netikėtai tuose rinkimuose pralaimėjo dabartinis senatorius Smith W. Brookhart. Republikonų sąrašas tapo nominuotas Brookharto vietoje nežinomas politikoje pirklys Henry Field.

Brookhart yra vienas stambiųjų radikalų vadų Jungtinių Valstijų senatė. Jisai yra pasižymėjęs savo atakomis prieš finansinio kapitalo rykles ir prieš geležinkelių kompanijas, kurios aukštomis transporto kainomis išnaudoja ukininkus. Kodėl gi Iowos balsuotojai atidavė savo balsus konservatyviškesniam kandidatui, Field'ui?

Viena Brookharto pralaimėjimo priežastis buvo, be abejonės, ta, kad jisai yra griežtas prohibicijos šalininkas. "Sausieji" šandie Amerikoje eina iš mados. Kita priežastis galėjo būti ta, kad Iowos senatorius, sekdamas kitų politikierių pavyzdžių, aprupino algomis Washingtono vieną kitą savo giminę, padarydamas juos savo "sekreteriais". Šitą faktą Brookharto oponentas labai išputė savo kampanijoje ir tuo būdu dalinai diskreditavo senatorių.

Bet jisai priakšo daugiausia, matyt, delto, kad dalis pažangesniųjų balsuotojų, kurie pirmiausia balsuodavo už vadinamus radikalus republikonus, šį kartą persimetė į demokratų pusę. Prieš keletą savaičių panašus reiškinys buvo jau pastebėtas Wisconsin, kur, renkant delegatus į nacionalę republikonų partijos konvenciją, daugumą balsų gavo La Follette'o frakcijos priešai.

Vadinasi, šiemet Amerikos balsuotojuose yra "demokratiška nuotaika". Tie balsuotojai, kurie yra nepatenkinti valdžia, atiduoda savo balsus ne už pažangesnius republikonus, bet už demokratų. Ar taip tęsis iki rudens, kada įvyks prezidento rinkimai, nežinia. Bet tuo tarpu yra taip.

Tai tiek viso labo "pažangos" kolkas yra padariusi politinė mintis Amerikos balsuotojų masių. Po dviejų su puse metų skaudžiausios depresijos tai, reikia pasakyti, labai nedaug.

Bet kai kas mano, kad Amerikoje dabar jau esanti "revoliucinė situacija": tik mes kibirkštį — ir įvyks eksplozija! Toli šaukia iki to. Amerikos balsuotojus dar ilgai teks šviesti, iki jie supras, kad kapitalistų partijos nėra darbo žmonių reikalų gynėjos. Kolkas jų idealas tai — tie "prosperity" laikai, kurie buvo iki 1929 metų rudens, bet anaipol ne kitokia ekonominė sistema. Taigi "revoliuciniu muštru" bandyt tuos žmones išjudinti yra tuščias užsimojimas.

"SOCIALISTINĖ VALDŽIA" ČILĖJE.

Šiomis dienomis telegramos pranešė apie staigiai įvykusį perversmą Pietinės Amerikos respublikoje Chile, kurio rezultate susidarė "socialistinė valdžia", vadovaujama buvusio ambasadoriaus Washington, Carlos Davila. Po to spaudoje buvo gandų apie kylančią Čilėje "kontr-revoliuciją" ir nesutikimus tarpe perversmo vadų, bet kolkas jie nepasitvirtino. Naujoji valdžia tebesilaiko ir nerodo mažiausio palinkimo užleisti savo vietą kam nors kitam.

Mes permažai žinome apie padėtį Pietų Amerikoje, kad galėtume tą "revoliuciją be lašo kraujo" įvertinti. Ją niekina kapitalistų spauda, todėl atrodo, kad ji tikrai yra anti-kapitalistinė. Ją susierindami keikia maskvinės "vieron" komunistai; todėl reikia manyti, kad ji neturi nieko bendro su bolševizmu, — kas yra labai gerai. Bet ar ta socialistinė valdžia remiasi organizuotomis darbo žmonių masėmis, tai dar nėra paaiškėję. Kolkas visas kreditas už prezidento Monteros nuvertimą ir naujos valdžios paskelbimą yra teikiama armijos karininkų sąjungai ("džiuntai").

Naujasis Čilės ministrų kabinetas tačiau susideda kuone išimtinai iš civilių asmenų, o ne iš karininkų, ir jį įeina ne kurios nors vienos partijos žmonės, bet įvairių partijų atstovai. Tenai minima keletas socialistų, du komunistai (turbut, "sklokiniškai", nes gryniesiems stalincams tokioje valdžioje vietos nebūtu), vienas kitas demokratas ir valstiečių atstovas. Vadinasi, tai yra koalicinė (sudėtinė) valdžia.

Savo atsisaukime ji žada paimti į valstybės rėkas kai kurias pramones ir užtikrinti darbą kiekvienam norinčiam dirbti. Ji sakosi esanti pasiryžusi išvauduoti šalį nuo svetimo (amerikoniško?) ir savojo kapitalo jungo.

Tai skamba protingai. Atrodo, kad tenai įvyko sukilimas prieš yankių dolerį, kuris tą šalį buvo paveręs ir vis labiau ir labiau išnaudojo.

Sakoma, kad panašių revoliucijų reikia laukti ir kitose Pietų Amerikos respublikose.

Apžvalga

MAZAI SKAITO BOLŠEVIKIOJE

Minske einas "Raudonasis Artojas" paduoda puošią skaitlinių (matyt, paimtų iš oficialių sovietų valdžios šaltinių) apie "bolševikiškos spaudos augimą". Štai kaip tas augimas atrodo:

"Bendras išeinančių šiais metais SSRS laikraščių tinklas padidėjo bemaž dukart už 1931 m. pradžios laikraščių tinklą ir pasiekė 5,560 pavydinių su vienkartinio 35 milijonų ekzemplierių tiražo. Pradedant nuo 1928 metų vienkartinis laikraščių tiražas augo sekančiai: 1928 m. — 8,8 milijonų ekzemplierių, 1929 m. — 12,5 mil. ekz., 1930 m. — 22 mil. ekz., 1931 m. — 34 mil. ekz. ir 1932 m. vienkartinis laikraščių tiražas turi pasiekti (bet dar nepasiekė. — "N." Red.) 40 mil. ekz." (Žiūr. "Raud. Art." geg. 13 d. 1932 m.)

Ką reiškia tie žodžiai "vienkartinis tiražas"? Tai reiškia, kiek kopijų išplatinama vieno laikraščio numerio, arba kokia yra laikraščio cirkuliacija.

Pasiremiant aukščiau paduotomis skaitlinėmis, visoje Sovietų Sąjungoje yra šiemet 5,560 laikraščių — dienraščių, savaitinių ir t. t., ir jų visų cirkuliacija pernai metais pasiekė 34 milijonų, o šiemet "turi pasiekti" 40 milijonų. Tai gali atrodyti labai didelės skaitlinės, bet kada atsimeni, kiek gyventojų yra visose sovietinėse respublikose, tai vaizdas pasidaro ne kažin koks.

Visose bolševikų valdomose teritorijose gyvena apie 160 ar 170 milijonų žmonių. Sakysime, kad ketvirtadalis tų gyventojų yra vaikai, ligoniai ir visai nusilpnėję dėl senatvės žmonės, kurie negali skaityti. Tuomet, pasilikus ne mažiau, kaip 120 milijonų, kurie galėtų būti laikraščių skaitytojai. O laikraščių yra išsiplatinę tik 35 milijonai — taigi jų ištenka mažiau, kaip vienam trečdaliui gyventojų. Duetrečdaliai žmonių su viršumi sovietų žemėje laikraščių neskaityt!

Vieną laikraščio ekzemplierių, tiesa, skaito, gal but, kartais keletas žmonių. Bet, antra vertus, aktingesnioji dalis gyventojų skaito veikliausia ne po vieną, o po kelis laikraščių. Pavyzdžiui, Maskvos gyventojas darbininkas kuris yra narys valdančios partijos, skaito vyriausiąją partijos organą "Pravdą"; be to, jisai, turbut, skaito savo profesijos organą, savo fabriko laikraštį ir gal kokį specialį (ekonominį, kooperacinį ar kokį kitą) laikraštį. Tuo būdu skaitytojų skaičius greičiau sia yra daug mažesnis, negu visų laikraščių cirkuliacija, sudėta kruvon.

Pagaliaus, tarpe įvairių laikraščių "pavadinimų" yra ir tokių leidinių, kurie turi labai menkos reikšmės, kaip laikraščiai. "Raud. Artojas" sako, kad iš 5,560 visų sovietijos laikraščių 1,500, t. y. daugiau kaip ketvirtadalis, yra fabriko ir dirbtuvų laikraščiai. Tie dirbtuvų laikraščiai paduoda žinias apie visokių smulkios įvykius ir dalykus, kurie gali būti įdomūs tik žmonėms, kurie tose

kiškos spaudos išsiplatiniimu per daug didžiulis negalima, todėl jisai aiškina, kad spaudos augimą trukdys "popieros pramonės produkcijos" atsilikimas. Bolševikai, vadinasi, nesusėja pagaminti pakankamai popieros laikraščiams spausdinti. Bet jeigu jie net nepasidaro kiek reikla medžiagos savo propagandai tai jau bloga. Propaganda Rusijos diktatoriams visuomet buvo svarbiausias dalykas. Jie brangina ją labiau, negu duoną. Rusijos darbininkams ir valstiečiams neretai tenka likti nepavalgiusiems, idant valdžia galėtų užlaikyti savo agentus Kijuje, Amerikoje ir įvairiose Europos šalyse, kur jie skleidžia "leninizmą" evangeliją ir demoralizuoja darbininkų judėjimą. O "Raudonasis Artojas" qabar mums pasakoja, kad bolševikų pramonė nestengia pagaminti pakankamai popieros net tiems agitacijos leidiniams, kurie yra skiriami Rusijos žmonių "švietimui".

Tai kas gi atsitiko su "piatilietka", kuri, anot bolševikų, šiemet jau baigiamas? Ne popieros fabrikai, žinoma, kalti, kad bolševikų spauda nepasiekia daugiau, kaip dviejų trečdalių Rusijos žmonių. Didesnė dalis tų žmonių nemoka skaityti. O tie, kurie moka, daugumoje nenori nė į rankas paimeiti laikraščius, kuriuose rašoma tik tai, kas patinka valdžiai. Be spaudos laisvės laikraštija tarpti negali.

Tai kas gi atsitiko su "piatilietka", kuri, anot bolševikų, šiemet jau baigiamas? Ne popieros fabrikai, žinoma, kalti, kad bolševikų spauda nepasiekia daugiau, kaip dviejų trečdalių Rusijos žmonių. Didesnė dalis tų žmonių nemoka skaityti. O tie, kurie moka, daugumoje nenori nė į rankas paimeiti laikraščius, kuriuose rašoma tik tai, kas patinka valdžiai. Be spaudos laisvės laikraštija tarpti negali.

šimto metų tik visiškai mažas nuosimtis besulaukia. Tuo tarpu už žmogų kai kurie gyvuliai daug ilgiau gyvena. Net kai kurie paukščiai (gandrai, ereliai ir kt.), ir žuvis (lydekės ir k.) gyvena kartais už žmogų žymiai ilgiau. Bet ilgiausiai gyvena, kaip pastebėta, patys mažiausieji gyvūnėliai, rify koralai, kaikuriuos bakterijos ir kiti vienaląsčiai (gyvūnėliai, susideda tik iš vienos ląstelės) gyvuliai. Pasirodo, kad vienaląsčiai gyvūnėliai iš tiesų yra mūsų pasaulio matuzelėliai — jie gyvena kartais tūkstančius metų. Net dar daugiau — tokių vienaląsčių gyvintams atrodo, staciai amžinas: jie mirties, atrodo, ir nežino (dėl senatvės), o jei žina, tai tik sutrūkti, užmušti saulės spinduliu ir kt.

Yra žinoma, kad vienaląsčiai dauginasi skaldydami. Reikšlia, paaugusi ląstelė perskyla pusiau, ir tokiu būdu iš vienos pasidaro dvi. Tos dvi ląstelės nuo viena kitos nepriklausomai vėl auga, vėl skyla pusiau ir t. t. Taigi, kaip matome, ląstelėi gyvynt pusiau abi pusės lieka gyvos ir ne tik gyvos, bet dar net lyg pajaučios, įgavusios naujos energijos toliau gyventi. Reikšlia, ląstelei skylant niekas nežuva, nes mirties čia visiškai nerandame ir ta pati ląstelė, tik jau dviejose dalyse, gyvena toliau. Tai kur čia prasideda ir kur čia baigiasi gyvybė? Ar tokioms ląstelėms gyvenimas nesitęsia amžinai? Todėl mes ir sakome, kad tokie vienaląsčiai gyvūnėliai dėl senatvės mirties visiškai nežino, o jei kartais žina, tai žina, kaip minėjome, visai dėl kitų priežasčių. Taigi, visgi mūsų pasauli yra gyvybių, kurios tęsiasi amžiais.

Su tokiais gyvūnėliais, su bakterijomis, mokslininkas P. G. Kahn'as darė tokius bandymus. Jis įdėjo bakterijų į gryną deguonį ir atšaldė iki 2800 šaltio. Tokiam šaltui sušaldytas bakterijas jis išlaikė keletą mėnesių. Iš pradžių atrodo, kad bakterijos yra žuvusios. Bet kai P. G. Kahn'as tam tikru būdu jas ėmė galvinti, pasirodė, kad bakterijos visiškai nėra žuvusios, bet yra išlaikiusios tam tikrą kibirkstėlę gyvybės. Ir štai bakterijas pasisekė atgaivinti. Reikšlia, nors bakterijos atrodė sustingusios, negyvos, bet jų gyvybė nebuvo išnykusi ir atsiradus tinkamose sąlygose gyvybė vėl ėmė reikštis. Arba, čia galime prileisti ir taip, kad gyvybė per tą laiką pas bakterijas buvo sunykusi ar net išnykusi, bet, atsiradusi tinkamose sąlygose gyvybei tarpti, ji vėl atgijo.

Bakterijas P. G. Kahn'as laikė ir dideliame karštyje, leidodant jų ultrafioletinių spindulių, kurie paprastai mažus gyvūnėlius tuojau užmuša, bet padėjus bakterijas į tinkamas gyvybei tarpti sąlygas, pasirodė, kad bakterijų gyvybė visiškai nebuvo išnykusi ir jos po kiek laiko pradėjo atsigauti, judėti ir t. t.

Toliau, yra pastebėta, kad ir kai kurių augalų sėklos, jei jas sudžiovinti, nuostabiai ilgai išlaiko, taip sakant, gyvybės pajėgumą. Reikšlia, sudžiuvusi sėkla, kur nors ilgus metus išlaikyta, kurioj, atrodo, jau jokios gyvybės nebėgali būti, padėta vėl į atitinkamas sąlygas pradeda leisti diegą, gyvybės ženklą. Su sėklomis daryti bandymai parodė, kad kai kurių augalų sėklos net po dviejų šimtų metų, pasirodė, tebebuvo gyvos ir galėjo išleisti diegus, vėl augti, gyventi. Be to, mokslininkus yra nustebinę kviečių grūdai, rasti atkasus Egipto faraonų mumių. Taigi, tie kviečių grūdai kartu su mumijomis po žemės yra išgulę keletą tūkstančių metų. Ir štai nuostabūs dalykas, kad kai kurie grūdai pasirodė nepraradę dar savo gyvybės. Ir čia matome, kad gyvybė, kad ir veiklame stovį, gali tęstis šimtus metų.

Pasirodė, kad ir aukštesnės rūšies gyvulių atskiros ląstelės atskirtos nuo kuno audinių, atskirtos nuo organizmo, tam tikrose sąlygose laikomos gali išlaikyti, taip sakant, gyvenimo pajėgumą gana ilgą laiką. Buvo daryti bandymai. Ląstelės buvo įdėtos į tam tikrą skystimą su atitinkamu ląstelės maistu. Pastebėta, kad skystime ląstelės, nors ir atskirtos nuo kuno, nuo organizmo, gali gyventi ir toliau. Ir gyvena taip pat, kaip budamos gyvulių kune, jo audiniuose: ląstelėse, kaip paprastai, vyko medžiagos keitimasis, jos dalijosi, dauginosi, vienu žodžiu gyveno.

Kasgi iš tiesų yra gyvenimas? Pavyzdžiui, įvyksta mirtis, tai ar po mirties kuno iš tiesų nebėgali gyventi, nebėgvena, arba kitaip sakant, ar mirtis yra griežta riba, tarp gyvenimo ir negyvenimo? Bet juk pastebėta, kad ir mirusio žmogaus plaukai ir nagai dar kurį laiką auga. Reikšlia, visgi ir mirusiame kune vyksta tam tikras medžiagos keitimasis ir štai to pasėko — auga plaukai, nagai ir tt. Vadinasi, atrodo, kad ir po mirties tam tikros kuno dalys nėra mirusios ir gyvena toliau nuo viso kuno mirties nepriklausomai. Pastebėjus tai, tuojau kyla klausimas: jeigu gali po mirties augti plaukai, nagai, taip sakant, jeigu gali rodyti gyvybės žymes vienos kuno dalys, tai ar negalėtų nepriklausomai nuo viso organizmo ir kitos kuno dalys, kaip plaučiai, širdis ir k. pasilikti gyvos, veikiančios? Ir tuo tikslu buvo daromi įvairūs bandymai.

Pastebėta, kad išpiauta kai kurių šaltakraujų, pav., varlės, širdis, dar kai kurį laiką viena pati be kuno muša. O jeigu tokią širdį įdėti į atitinkamai paruoštą skystimą, tai širdis be kuno gali mušti dar net keletą valandų. Reikšlia, atitinkamose sąlygose viena širdis be kuno gali dar gyventi ir gyvena.

(Bus daugiau)

BRAM STOKER

Virt A. Vaidas

GRAFAS DRAKULA

Permission Doubleday, Doran & Co.

(Tasa)

gerklėje. Vos spėjus jį tai pamatyti, tuojau atšoko, tyliai suaimanavo ir tiesiog uždusdamas įstengė susnibždėti: "Nevali, nevali! Aš negaliu daugiau tavęs paliesti ar pačiuoti. O Dieve, kodėl taip yra, kad aš, aš dabar esu jo didžiausias priešinys ir jis turi mane visuomet bijoti." I tai Janatanas atsakė:

"Nonsensas, Mina. Gėda toks žodis iš tavo lūpų ir išgirsti. Aš nenoriu jo daugiau girdėti. Lai Dievas mane telsia už mano darbus ir lai jis mane nušaudžia sunkiomis kančiomis dabar, tuojau, šią valandą, jeigu savo elgesiu ar valia prisidėsiu prie mūsų persikėrimo! Niekas mūsų niekuomet neatstums." Apglėbė ją savo rankomis ir prispaudė prie krūtinės; o ji skaudžiai tebeverkė. Jonatanas pažūrėjo į mus suvilgintomis akimis. Veide išskatėme gilų skausmą, bet lūpos buvo tvirtai sukastos. Pasiryzimas neapleido jo ir didelio liudėsio valandoje. Tuo laiku jos verksmai pradėjo cili silpnyn, ir Jonatanas, ramiau balsu, kuriuo norėjo paslėpti savo nervingumą ir nors tam turėjo sukaupti visą valią, tarė ir mane:

"O dabar, Dr. Sevarde, pasakok man viską. Labai gerai žinau kas čia buvo, bet pasakyk kaip viskas įvyko." Išpasakojau jam viską nepaprastai išsamiu būdu. Jis išlaikė pasyviai, neparodė jokio susijaudinimo, nors lūpos nepastebimai virpėjo, ir akys sublizgė.

"Naujas No. 22 "Kovos" gautas šiandien. Kaina 10c. Klausite Naujienose.

